

**Dla rozwoju infrastruktury i środowiska
POIS.05.03.00-00-285/10 - „Projekty planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000
na terenie woj. kujawsko-pomorskiego i mazowieckiego”
Projekt współfinansowany przez Unię Europejską, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013**

Dofinansowano ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

PZO dla obszaru Natura 2000 Bagno Pulwy PLB140015 Opis założeń do sporządzenia Planu

Ogólny opis obszaru Natura 2000 Bagno Pulwy PLB140015

Obszar Natura 2000 Bagno Pulwy PLB140015 to obszarowa forma ochrony przyrody ustanowiona na podstawie art. 6 ust. 1 punkt 5) ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków. Obszar liczy 4112 ha i leży w granicach gmin Rzańnik oraz Długosiodło w powiecie wyszkowskim. Bagno Pulwy to równinny teren w Pradolinie Narwi, okolony od południa stromą skarpa, stanowiącą krawędź pradoliny. Po ustąpieniu lodowca i zwężeniu się doliny Narwi do obecnych rozmiarów na terenie dzisiejszego Bagna Pulwy pozostało zastoisko, które stopniowo zamieniało się ze zbiornika wodnego w bagienne torfowisko. W latach 60-tych XX wieku tereny te zostały zmeliorowane. Obecnie znaczną większość powierzchni obszaru zajmują regularnie użytkowane łąki i pastwiska, tworzące zwarte, rozległe kompleksy zwłaszcza w południowej części obszaru. W części środkowej znajduje się pas terenu obfitujący w podmokłe łąki, pozostałości bagna i porośnięte szuwarami torfianki. Na północy również dominują użytki zielone, ale znaczący udział mają tu także lasy, zadrzewienia i grunty orne, położone na piaszczystych wyniesieniach. W granicach OSOP zabudowa jest nieliczna i rozproszona.

O znaczeniu Bagna Pulwy jako ostoi ptaków decyduje to, że gniazduje tu istotna część krajowej populacji kulika wielkiego *Numenius arquata* – dużego ptaka siewkowatego związanego z rozległymi mokrymi łąkami, a w czasie przelotów odpoczywają i żerują tu bardzo liczne ptaki wodno-błotne, w tym przede wszystkim gęsi białoczelne *Anser albifrons*, czajki *Vanellus vanellus* i siewki złote *Pluvialis apricaria*. Walory przyrodnicze OSOP podnosi także obecność w stosunkowo dużych, jak na warunki krajowe, zagęszczeniach, takich ptaków lęgowych, jak derkacz *Crex crex*, kszyc *Gallinago gallinago*, rycyk *Limosa limosa*, czajka *Vanellus vanellus*, bąk *Botaurus stellaris*, błotniak stawowy *Circus aeruginosus*, żuraw *Grus grus* czy kropiatka *Porzana porzana*. Wszystkie one są ściśle związane bądź to z bagnami i mokradłami, bądź z ekstensywnie użytkowanymi wilgotnymi i mokrymi użytkami zielonymi. Wynika stąd, że zachowanie tych gatunków w OSOP będzie

zależało od zachowania w stanie nie pogorszonym istniejących mokradeł i użytków zielonych na torfowiskach.

Wyszczególnienie przedmiotów ochrony

Kryteria uznawania gatunków lub grup gatunków za przedmioty ochrony w obszarach specjalnej ochrony ptaków określa Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000. W świetle obecnej wiedzy, zgromadzonej między innymi w Standardowym Formularzu Danych opublikowanym przez GDOŚ w 2013 r., jako przedmioty ochrony w obszarze Natura 2000 Bagno Pulwy kwalifikują się:

- kulik wielki *Numenius arquata* (ponad 1% krajowej populacji lęgowej, gatunek zagrożony w skali globalnej)
- zgrupowania wędrownych ptaków wodno-błotnych w czasie przelotów (regularne występowanie co najmniej 20 000 osobników jednego lub więcej gatunków wędrownych ptaków wodno-błotnych podczas wędrówek); w zgrupowaniach tych kluczową rolę odgrywają gęś białoczelna *Anser albifrons*, czajka *Vanellus vanellus*, siewka złota *Pluvialis apricaria*, gęś zbożowa *Anser fabalis* i mewa śmieszka *Larus ridibundis*.

Zakres terytorialny planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 Bagno Pulwy PLB140015

Artykuł 28 ust. 11 z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody stanowi, że planu zadań ochronnych nie sporządza się dla obszaru Natura 2000 lub jego części, jeżeli obszar ten pokrywa się z terenem parku narodowego, rezerwatu lub parku krajobrazowego, dla którego ustanowiono plan ochrony lub zadania ochronne uwzględniające w pełni zakres PZO. Planu zadań ochronnych nie sporządza się również wtedy, gdy obszar Natura 2000 lub jego część objęta jest zatwierdzonym planem urzędzenia lasu, który uwzględnia pełny zakres PZO. Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Bagno Pulwy obejmuje cały OSOP, ponieważ brak jest podstaw do wyłączeń na podstawie art. 28 ust. 11 Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Cel, podstawa prawna i ramowy zakresu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000

Podstawą prawną do sporządzenia PZO jest art. 28 ust. 1 Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, zgodnie z którym „Dla obszaru Natura 2000 sprawujący nadzór nad obszarem sporządza projekt planu zadań ochronnych na okres 10 lat; pierwszy projekt sporządza się w terminie 6 lat od dnia zatwierdzenia obszaru przez Komisję Europejską jako obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty lub od dnia wyznaczenia obszaru specjalnej ochrony ptaków”. Ogólnym celem planu zadań ochronnych jest utrzymanie lub poprawa stanu zachowania przedmiotów ochrony i ich siedlisk w średnioterminowej perspektywie 10 lat i stworzenie warunków do skutecznej ochrony w perspektywie długoterminowej.

Ramowy zakres PZO określa art. 28 ust. 10 Ustawy, według którego plan zadań ochronnych zawiera:

„1) opis granic obszaru i mapę obszaru Natura 2000;

- 2) identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony;
- 3) cele działań ochronnych;
- 4) określenie działań ochronnych ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania, w tym w szczególności działań dotyczących:
  - a) ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk,
  - b) monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz monitoringu realizacji celów, o których mowa w pkt 3,
  - c) uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony;
- 5) wskazania do zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, planach zagospodarowania przestrzennego województw oraz planach zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, jeżeli są niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000;
- 6) wskazanie terminu sporządzenia, w razie potrzeby, planu ochrony dla części lub całości obszaru.”

Zasady sporządzania i ustanawiania PZO

Szczegółowo tryb prac nad PZO i zakres prac koniecznych do wykonania w ramach sporządzania PZO określa *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000*, wydane na podstawie art. 28 ust. 13 *Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody*. Według par. 2 cytowanego Rozporządzenia, tryb prac nad projektem PZO obejmuje:

- „1) ustalenie terenu objętego projektem planu zadań ochronnych oraz przedmiotów ochrony obszaru;
- 2) sformułowanie założeń do sporządzenia projektu planu zadań ochronnych;
- 3) podanie do publicznej wiadomości informacji o zamiarze przystąpienia do sporządzenia projektu planu zadań ochronnych;
- 4) identyfikację zainteresowanych osób i podmiotów prowadzących działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono obszar;
- 5) sformułowanie projektu planu zadań ochronnych;
- 6) uzgodnienie, o którym mowa w art. 28 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody”.

Przywołany w *Rozporządzeniu* art. 28 ust. 6 *Ustawy z 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody*, nakazujący uzgodnienie projektu PZO z właściwym Dyrektorem Regionalnym Lasów Państwowych, przestał obowiązywać z dniem 1 stycznia 2012 r. W dalszym ciągu jednak konieczne jest uzgodnienie projektu PZO z właściwym wojewodą na podstawie art. 56 ust. 1 oraz 59 ust. 2 *Ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie*.

Zgodnie z art. 28 ust. 2 *Ustawy*, sporządzający projekt musi umożliwić osobom i podmiotom prowadzącym działalność gospodarczą w obszarze Natura 2000 udział w pracach nad PZO. Ponadto, sporządzający musi umożliwić udział społeczeństwa na zasadach i w trybie

określonym w *Ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*.

Zgodnie z par. 3 *Rozporządzenia z dnia 17 lutego 2010 r.*, zakres prac koniecznych do sporządzenia PZO obejmuje w skrócie:

- opisanie granic PZO
- zgromadzenie, zweryfikowanie i uzupełnienie istotnych dla ochrony informacji o obszarze i przedmiotach ochrony
- ocenę stanu ochrony przedmiotów ochrony
- ocenę istniejących i potencjalnych zagrożeń dla utrzymania lub osiągnięcia właściwego stanu przedmiotów ochrony
- ustalenie celów działań ochronnych do osiągnięcia w okresie obowiązywania PZO, z uwzględnieniem konieczności utrzymania/osiągnięcia właściwego stanu ochrony poprzez likwidację/ograniczenie istniejących i potencjalnych zagrożeń, oraz konieczności uzupełnienia stanu wiedzy, jeżeli jest on niewystarczający dla oceny stanu przedmiotów ochrony
- ustalenie działań ochronnych wynikających z wyznaczonych celów, w tym także działań z zakresu monitoringu realizacji celów, z uwzględnieniem zakresu, miejsca, terminu i kosztów realizacji, a także podmiotów odpowiedzialnych za realizację, podmiotów, których współdziałanie jest niezbędne, oraz technicznych uwarunkowań realizacji
- ustalenie wskazań do zmiany dokumentów planistycznych takich, jak wojewódzkie plany zagospodarowania przestrzennego, studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

W celu ujednoczenia PZO powstających w kraju opracowany został szablon PZO, zastosowany również w pracach nad PZO dla OSOP Bagno Pulwy.

Zgodnie z art. 28 ust. 5 *Ustawy z dnia 16 kwietnia o ochronie przyrody*, „Regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia, w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, kierując się koniecznością utrzymania i przywracania do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000”. Tak więc, po sporządzeniu projektu PZO następuje formalne ustanowienie PZO poprzez wydanie i opublikowanie (w Dzienniku Urzędowym Województwa) aktu prawa miejscowego, jakim jest zarządzenie regionalnego dyrektora ochrony środowiska. Jeżeli chodzi o możliwość zmiany PZO, art. 28 ust. 5 *Ustawy* mówi, że „Plan zadań ochronnych może być zmieniony, jeżeli wynika to z potrzeb ochrony tych siedlisk przyrodniczych lub gatunków roślin i zwierząt.”

Skutki ustanowienia PZO

PZO jest aktem prawa miejscowego, w związku z czym formalnie obowiązuje wobec wszystkich osób fizycznych i prawnych w granicach OSOP (i ewentualnie na terenach sąsiednich, o ile PZO zawiera ustalenia dotyczące takich terenów). Z drugiej strony, w świetle *Ustawy z dnia 16 kwietnia o ochronie przyrody* oraz *Rozporządzenia z dnia 17 lutego 2010 r.*, PZO nie może zawierać powszechnych zakazów ani nakazów, a jedynie określone działania, za których wykonanie

mają odpowiadać wymienione w PZO podmioty. W rezultacie, PZO mimo, że jest aktem prawa miejscowego, jest faktycznie bezpośrednio kierowany do stosunkowo wąskiej grupy podmiotów, które mają wdrażać działania ochronne. Na ogół są to te podmioty, które na danym obszarze Natura 2000 prowadzą działalność gospodarczą na siedliskach przyrodniczych i/lub siedliskach gatunków będących przedmiotami ochrony. W przypadku PZO dla OSOP Bagno Pulwy będą to przede wszystkim podmioty władające terenami rolnymi.

PZO może jednak pośrednio wpływać na kształtowanie miejscowego prawa w zakresie planowania przestrzennego poprzez wskazywanie wytycznych do wojewódzkich planów zagospodarowania, studiów uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Ze względu na lokalną skalę zagadnień, można się spodziewać, że w praktyce najistotniejsze będą wskazania do zmian studiów zagospodarowania przestrzennego gmin oraz do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Należy podkreślić, że ustalenia takich wskazań nie rodzą obowiązku zmiany tych dokumentów przez gminy. Wskazania te pełnią w ochronie określonego obszaru Natura 2000 podwójną rolę:

- stanowią one dla potencjalnych inwestorów, publicznych czy prywatnych, wskazówkę co do tego, jakiego typu przedsięwzięcia są na określonych terenach niedopuszczalne bądź niewskazane ze względu na cele ochrony obszaru Natura 2000 mimo, że w świetle istniejących gminnych dokumentów planistycznych mogą być realizowane;
- stanowią dla władz gminnych wskazówkę przy sporządzaniu nowych dokumentów planistycznych.

Co do możliwości realizacji przedsięwzięć, należy podkreślić, że ustalenia PZO nie zastępują ani ocen oddziaływania przedsięwzięć na środowisko, ani strategicznych ocen oddziaływania na środowisko, sporządzanych dla planów i programów. Z drugiej strony, zgodnie z art. 37 *Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody*, jeżeli na obszarze Natura 2000 zostaną podjęte działania niezgodne z ustaleniami PZO, regionalny dyrektor ochrony środowiska „nakazuje ich natychmiastowe wstrzymanie i podjęcie w wyznaczonym terminie niezbędnych czynności w celu przywrócenia poprzedniego stanu danego obszaru, jego części lub chronionych na nim gatunków”. Można więc liczyć się z tym, że na etapie opiniowania/uzgadniania przedsięwzięć lub planów/programów (w tym dotyczących planowania przestrzennego) RDOŚ będzie negatywnie odnosił się do tych przedsięwzięć, planów lub programów, które są sprzeczne albo z działaniami zaplanowanymi w PZO, albo z zawartymi w PZO wskazaniami do dokumentów planistycznych.

Ponieważ PZO określa działania do realizacji przez określone podmioty, istotną sprawą jest to, kto ma ponieść koszty tych działań. W tej kwestii art. 36 ust. 3 *Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody* stanowi, co następuje:

„Jeżeli działalność gospodarcza, rolna, leśna, łowiecka lub rybacka wymaga dostosowania do wymogów ochrony obszaru Natura 2000, na którym nie mają zastosowania programy wsparcia z tytułu obniżenia dochodowości, regionalny dyrektor ochrony środowiska może zawrzeć umowę z właścicielem lub posiadaczem obszaru, z wyjątkiem zarządców nieruchomości Skarbu Państwa, która zawiera wykaz niezbędnych działań, sposoby i terminy ich wykonania oraz warunki i terminy rozliczenia należności za wykonane czynności, a także wartość rekompensaty za utracone dochody wynikające z wprowadzonych ograniczeń”.

Z powyższego wynika, że:

- na zwrot kosztów dostosowania działalności do wymogów ochrony PZO nie mogą liczyć Lasy Państwowe ani dzierżawcy jezior i gruntów rolnych stanowiących własność Skarbu Państwa
- na zwrot kosztów dostosowania działalności do wymogów ochrony PZO nie mogą liczyć rolnicy, którzy realizują programy rolnośrodowiskowe, będące programami wsparcia z tytułu obniżenia dochodowości
- zawarcie przez RDOŚ umów z ewentualnymi innymi podmiotami, które będą musiały dostosować swoją działalność do wymogów ochrony PZO, nie jest obligatoryjne.

Należy w tym miejscu podkreślić, że przedstawione ograniczenia odnoszą się tylko do kosztów dostosowywania działalności gospodarczej, rolnej, leśnej, łowieckiej lub rybackiej, a nie do kosztów działań o charakterze stricte ochronnym. Do kwestii kosztów realizacji działań wynikających z PZO odnosi się bowiem także art. 39 *Ustawy*, który brzmi następująco:

„Koszty związane z wdrożeniem i funkcjonowaniem sieci obszarów Natura 2000 w zakresie nieobjętym finansowaniem przez Wspólnotę są finansowane z budżetu państwa, a także z budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej.”

Z Rozporządzenia z dnia 17 lutego 2010 w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 wynika, że w PZO nie określa się źródeł finansowania działań. Art. 39 *Ustawy* stanowi jednak mocną podstawę do ubiegania się o środki publiczne na realizację działań przewidzianych w PZO. Oczywiście, aby środki takie były dostępne w praktyce, należy równolegle z pracami nad PZO lub bezpośrednio po ich zakończeniu podjąć starania o zabezpieczenie odpowiednich kwot przez wymienione w art. 39 instytucje.

Organizacja i etapowanie prac nad PZO

Organem nadzorującym obszar Natura 2000 Bagno Pulwy PLB140015 jest Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie (RDOŚ), który zgodnie z art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody ma obowiązek sporządzenia planu zadań ochronnych dla obszaru. Obowiązek ten jest realizowany w ramach porozumienia zawartego przez RDOŚ z Uniwersytetem Technologiczno-Przyrodniczym im. J. i J. Śniadeckich w Bydgoszczy (UTP), który jest beneficjentem projektu POIS.05.03.00-00-285/10 pn. „Projekty planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 na terenie województw kujawsko-pomorskiego i mazowieckiego”, współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach V osi priorytetowej Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007 – 2013, działania 5.3 „Opracowywanie planów ochrony”. Realizując projekt, UTP wyłonił w drodze przetargu wykonawcę PZO (Wykonawca), którym jest firma Piotr Kwiatkowski Usługi Ochrony Środowiska KORONGO z Giżycka. Prace nad PZO będą podzielone na trzy etapy.

Etap I obejmuje:

- a) ustalenie terenu objętego projektem PZO,
- b) ustalenie wstępnej listy przedmiotów ochrony objętych projektem PZO,
- c) opracowanie opisu założeń do sporządzenia projektu PZO,

- d) opracowanie harmonogramu i zakresu (w tym dobór metodyk) prac terenowych,
- e) podanie do publicznej wiadomości informacji o przystąpieniu do sporządzenia projektu PZO,
- f) identyfikacja kluczowych grup interesu dla obszaru Natura 2000 i utworzenie Zespołu Lokalnej Współpracy (dalej nazywanego ZLW),
- g) organizacja procesu komunikacji z interesariuszami

Etap II obejmuje:

- a) wykonanie opisu granic obszaru Natura 2000 oraz sporządzenie mapy obszaru Natura 2000,
- b) ustalenie, na podstawie dostępnych informacji, struktury własności i użytkowania gruntów w obrębie obszaru Natura 2000,
- c) zebranie informacji o istniejących i projektowanych dokumentach planistycznych, których ustalenia mogą mieć wpływ na przedmioty ochrony,
- d) weryfikacja w terenie dostępnych informacji o przedmiotach ochrony połączona z kartowaniem płatów siedlisk przyrodniczych i stanowisk gatunków,
- e) sporządzenie cyfrowej mapy rozmieszczenia przedmiotów ochrony w obrębie obszaru Natura 2000,
- f) wyznaczenie powierzchni monitoringowych (transektów) i wykonanie oceny stanu ochrony przedmiotów ochrony (zgodnie z metodyką monitoringu przyrody GIOŚ),
- g) sporządzenie cyfrowej mapy stanu ochrony przedmiotów ochrony w obrębie obszaru Natura 2000,
- h) identyfikacja i ocena stopnia oddziaływania istniejących i potencjalnych zagrożeń dla przedmiotów ochrony w obrębie obszaru Natura 2000 oraz analiza możliwego ich wpływu na przedmioty ochrony w perspektywie czasowej przynajmniej 10 lat,
- i) ustalenie celów i miejsc działań ochronnych względem każdego przedmiotu ochrony w obrębie obszaru Natura 2000 i jeżeli jest to uzasadnione, również jego otoczeniu,
- j) ustalenie zgodności lub sprzeczności zapisów istniejących dokumentów planistycznych z celami działań ochronnych,
- k) sporządzenie cyfrowej mapy celów i miejsc działań ochronnych,
- l) ustalenie zakresu, sposobów wykonania oraz harmonogramu realizacji działań i zadań ochronnych,
- m) ustalenie potrzeby i perspektywy czasowej sporządzenia planu ochrony dla obszaru Natura 2000,
- n) ustalenie zgodności projektu PZO z dokumentami planistycznymi i opracowanie wskazań do zmiany ich zapisów,
- o) zestawienie potrzeb weryfikacji SDF obszaru Natura 2000 i jego granic,
- p) sporządzenie dokumentacji projektu PZO i projektu zarządzenia,
- q) sporządzenie w języku niespecjalistycznym polskim notatki o obszarze Natura 2000 i opracowanym dla niego projekcie PZO
- r) przeprowadzenie trzech spotkań dyskusyjnych Zespołu Lokalnej Współpracy.

Etap III obejmuje opiniowanie projektu PZO w ramach konsultacji społecznych, a następnie wprowadzanie do jego treści niezbędnych korekt i uzupełnień.